

Viktig område for overvintrende fugl, og som rasteplass under trekket

Veitraseer i Buvikfjæra vil påvirke fuglenes biotopvalg

Fuglenes bruk av Buvikfjæra i Sør-Trøndelag sier klart at veitraseer som berører fjæra vil påvirke fuglenes valg av biotoper, og at ulike arter vil påvirkes ulikt.

TOTALT antall fugler i fjæra varierte mye gjennom året, men også fra uke til uke. Variasjonen på de ukentlige tellingene var mellom 46 og 2 088 fugler totalt. Om vinteren var det generelt mange individer av et fåtall arter til stede, mens det om sommeren var færre individer av mange arter.

Stokkand mest tallrik

Stokkand var den mest tallrike arten, og opptil over 700 stokkender ble talt i fjæra mellom august og mars. I sommerhalvåret var det til dels få stokkender til stede.

Ærfugl og andre marine ender viste stor variasjon i forekomst og antall i fjæra. I trekketidene ble fjæra brukt av flere arter grasender og vadefugler, mest tallrik var brunnakke, tjeld, vipe og rødstilk. Måker var hele året uregelmessig til stede i både store og små flokker.

Fuglenes preferanser

Det var ingen sammenheng mellom totalt antall fugler til stede og tidevannsnivået under tellingen, derimot var flere arter til stede nær lavvann.

Fuglene foretrakk bestemte deler av fjæra. Totalt for alle arter og for hele

Enkelte vintre islegges bukten utenfor Buvikfjæra, slik at bare osen utenfor elva Vigda er åpen. Her samlet det seg i februar 1994 ca. 700 stokkender og ca. 50 kanadagjess. Fuglene ble matet av mennesker; mange kom for å betrakte fuglene.

Foto: PER JORDHØY

året var området mellom Husbytangen og mølleområdet, med sand- og mudderfjære og gruntvannsområdene utenfor, de mest brukte arealene.

Stokkand, som lever hovedsakelig av planteføde, brukte primært øvre fjæresone, og særlig rundt Vigdas utløp. Kanadagås hadde stort sett samme mønster, mens brunnakke oftest holdt seg noe lengre ute i fjæra. Marine ender, som ærfugl, oppholdt seg mest i de ytre deler av fjæra.

Det foregikk mye utveksling av fugl med Gaulosen, og for fuglene er Buvik-

Buvikfjæra i Skaun, Sør-Trøndelag, er et viktig område for overvintrende fugl, og som rasteplass under høst- og vårtrekk. I 1993-94 ble det gjennomført en kvalitativ og kvantitativ kartlegging av fugl i fjæra og strandsonen. Fuglenes antall, arter, og hvilke deler av fjæra og hvilke habitater de brukte, ble kartfestet ukentlig.

fjæra en del av hele Gaulosen-området. I tillegg til at fjæra regelmessig brukes av mange individer av et fåtall arter, er også mange sjeldnere fuglearter blitt registrert i Buvikfjæra.

Kritisk faktor

Sammen med resten av Gaulosen har Buvikfjæra stor verdi som fugleområde. Tilstedeværelsen av både mudderfjære og gruntvann er viktige faktorer for flere tallrike arter, og det synes som arealet med fjære er en kritisk faktor i deler av året.

Skjøtsel må sikre Buvikfjæras verdier for fugl

Buvikfjæra er et godt fugleområde. For at det fortsatt skal være attraktivt for fuglene, bør en drive en skjøtsel som har som mål at områdets verdier for fugl skal opprettholdes i fremtiden. Denne skjøtselen bør forsøke å

beholde strandlinja optimal for fuglene; den totale næringstilførselen til de mest brukte delene av fjæra bør holdes på minst samme nivå som i dag, og elveosen utenfor Vigda bør vies stor oppmerksomhet.

BUVIKFJÆRA er viktig for fugl under trekketidene, og om vinteren som raste- og nærings-søksområde. En årsak til dette er at den er beskyttet og lite utsatt for vind i forhold til for eksempel kyst-lokaliteter.

For de fleste fuglene som bruker området, er det i dag til enhver tid mulig å finne en attraktiv lokalitet et sted i Gaulosen-området, hvor det er gunstige værforhold for å drive næringssøk.

Stort areal for næringssøk

Buvikfjæra har på grunn av lang-grunn fjære ved lavvann et relativt stort areal tilgjengelig for fuglenes næringssøk, og stedvis kan det være mye næring disponibel for mange fuglearter. Dette skyldes trolig blant annet:

- Buvikfjæra er naturlig et rikt fjæreområde med høy produksjon.
- Næringstilførsel fra nærområdene er sannsynligvis med på å øke næringstilgangen og verdiene for fugl.

Buvikfjæra er en del av Gaulosen-området, og det foregår mye utveksling av fugl mellom områdene. En fortsatt rik fuglebiotop i Buvikfjæra er også avhengig av at resten av Gaulosen-området opprettholdes som et like attraktivt område for fuglene som i dag.

Tidevannsvariasjoner viktige

Tidevannsvariasjonene er viktige. I løpet av våre kartlegginger i 1993-94 varierte vannstanden mer enn 300 centimeter. Dette medfører at det i perioder kan være stor forskjell på tilgjengelig habitat for næringssøk for fuglene gjennom døgnet.

Fjærearealet varierer særlig mye ved den laveste meteren ned mot lavann, og derfor er det kanskje bare maksimalt fire timer daglig midt på vinteren med gode næringssøkbetingelser for fuglene.

Næringssøk og areal

Det totale arealet med egnet habitat for næringssøk i fjæra er viktig for at Buvikfjæra i det hele tatt skal fortsette å være et godt fugleområde. Imidlertid må også fuglene fortsatt ha muligheter til rast i strandkanten, og strukturene av habitatene i strandsonen (blant annet sammensetningen og fordelingen av habitater) må være gunstig for fuglene.

Fôring øker overlevelsen

Det er mulig at gjødslingen fra nærområdene ned til fjæra er med på å øke verdien av Buvikfjæra for mange fuglearter.

Fôring fra mølleområdet både direkte og indirekte påvirket tidligere hvor mange fugler som var til stede i Buvikfjæra. Fôring er også i dag med på å øke overlevelsen om vinteren til flere fugler i området.

Sårbart ved inngrep

Fugleområdet kan være svært sårbart ved inngrep som påvirker tilgjengelig areal av habitater som fuglene bruker til næringssøk. Det er viktig at vi har kunnskap om fuglenes reelle bruk av området, slik at vi på en tilfredsstillende måte kan vurdere følgene av ulike faktorer ved inngrep. De foreliggende data vil kunne gi bedre grunnlag for å analysere konsekvenser av inngrep og skjøtsel av området.

Forholdet fugl og mennesker

Buvikfjæra er også et område som viser at det er et gjensidig positivt forhold mellom fugl og mennesker som har betydning for begge parter. Dette gikk fram av avisoppslag seinest vinteren 1993/94 som beskrev den utstrakte fôringen av stokkender og kanadagjess i Buvikfjæra under isleggingen i bukta.

Område med økende verdi

VERDIENE til Buvikfjæra må vurderes i sammenheng med resten av Gaulosen-systemet, siden det foregår mye utveksling av individer mellom de ulike delene av systemet, avhengig av flo/fjære-syklus, tid på døgnet, forstyrrelser, tid på året osv.

Hele Gaulosen-området er det viktigste fjordområdet for vannfugler i Sør-Trøndelag fylke, og deler av Gaulosen er vernet som naturreservat og landskapsvernområde. Trondheimsfjorden er totalt sett et av de viktigste overvintringsområdene i Norge for marine ender, og spesielt for ærfugl, sjøorre og havelle.

Gaulosen og Buvikfjæra har betydning som rasteplasser for trekkende fugl. Trekkende vann- og våtmarksfugler er nøye tilpasset til å utnytte nettverket av våtmarker mellom hekke- og overvintringsområdene til påfyll av ny energi. Trekkssystemene er

avhengige av at nettverkene av våtmarker blir opprettholdt.

Det har over mange tiår vært en kraftig reduksjon i tilgjengelige og relativt intakte delta- og gruntvannsområder i Trøndelags-regionen. Dette betyr en økende verdi for fuglene av de stadig færre gjenværende områder av denne typen.

Påvirkninger fra menneskelig virksomhet i et slikt delta- og gruntvannsområde vil få konsekvenser for mange fuglebestander som hekker i flere områder. Denne typen områder har av den grunn også verdi for fugl i en større skala.

Stoffet er hentet fra

NINA Oppdragsmelding 324

Ole Reitan:

«Buvikfjæra som fuglehabitat».